

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก คำกล่าวที่ว่าการศึกษาคือชีวิต และชีวิตคือการศึกษา คำกล่าวเช่นนี้ยังคงเป็นความจริงอยู่ตลอดไป ชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์ มารดาเริ่มมีการศึกษาบ้างแล้ว การศึกษาของมนุษย์จะเริ่มอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อชีวิตได้เริ่มสัมผัสกับโลก และจะต้องศึกษาอยู่ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะจากโลกนี้ไป การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ และต่อโลกเป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่า “ตราบใดที่โลกยังมีมนุษย์ไม่สิ้นสุดการศึกษาต้องอาศัย” เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะมนุษย์ที่อาศัยโลกอยู่จะต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาสำหรับการพัฒนาตน เมื่อสมาชิกของสังคมได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพแล้ว สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งโลกด้วยก็จะได้รับการพัฒนาต่อไปด้วย จะเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคน สิ่งที่เขาไม่ได้สำหรับการศึกษานั้นคือ ครู ไม่ว่าจะในอดีต ปัจจุบันหรืออนาคต ครูย่อมมีความสำคัญต่อสังคม ประเทศชาติและแม้แต่โลก กล่าวคือ ตราบใดที่สังคมมนุษย์ยังสามารถผลิตสมาชิกใหม่ให้สังคม ความต้องการครูก็จะมีอยู่ตลอดไปมีข้อจำกัดอยู่แต่เพียงในเรื่องจำนวนและความสามารถของครูในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะปัจจุบันโลกได้พัฒนาไปมากเช่นเดียวกัน (ชาพียัน อูมา, 2557)

คุณภาพของครูเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณภาพการศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เป็นองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทในการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ได้กำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดโดยมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามลำดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสภาพของการประกอบวิชาชีพต่อไป และมาตรฐานการปฏิบัติตน เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548 : หน้า 5)

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกที่การตื่นตัวด้านการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐานสามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้ มีหลายประเทศได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีการกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อการขับเคลื่อนคุณภาพของครูในปัจจุบัน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และ

พรทิพย์ แข็งขัน, 2551 หน้า 2) ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้เร่งปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตขึ้นเป็นแรงงาน ที่มีศักยภาพ ทั้งนี้ปัจจัยหลักของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพครู ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญ ในการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ (Reimers, 2003 : p.12) โดย ดร.รุ่ง แก้วแดง มีความเห็นสอดคล้องกันว่าถ้าครูมีความรู้ ความสามารถ เสียสละ ตั้งใจสอนสั่งผู้เรียน อย่างเต็มความสามารถแล้ว จะช่วยส่งเสริมให้เด็กไทยเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดี เก่ง ฉลาด มีศักยภาพ มีความสุขและสามารถแข่งขันกับทุกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่ง แก้วแดง, 2544 : หน้า 134) ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการ ศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดสมรรถนะของครู และบุคลากรทางการศึกษาไว้ดังนี้ สมรรถนะหลัก (Core Competency) ของครูผู้สอนในศตวรรษ ที่ 21 ไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนา ตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม และ 5) จริยธรรมและจรรยาบรรณครู และสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) 6 ประการ ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนา ผู้เรียน 5) ภาวะผู้นำ 6) การสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน (สุไม บิลโบ, 2558) นอกจากนี้สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549 : หน้า 20-23) ได้จัดทำ แบบประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมิน ตนเองเป็นรายบุคคล สมรรถนะครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ทางการศึกษา แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง สมรรถนะ ร่วมที่ครูทุกคนต้องมีเนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ประสบ ความสำเร็จ 2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) หมายถึง สมรรถนะเฉพาะ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละตำแหน่ง เช่น ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ ทำให้ สามารถปฏิบัติงานในสายงานนั้น ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย และ 3) วินัย คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องยึดถือ เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติตน ได้แก่ คุณลักษณะด้านวินัย การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ และความรับผิดชอบในวิชาชีพ ทั้งนี้ในส่วนของการพัฒนาครูปฐมวัยนั้น มีองค์กรด้านการพัฒนาครูปฐมวัย Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้ครูปฐมวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับปรุงคุณภาพ การสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก โดยแบ่งคุณสมบัติครูปฐมวัย ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ โดยการศึกษา ด้งาน การทำงานวิจัยและการสะท้อนความคิด 2) การให้การศึกษแก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูให้การสนับสนุนทางการศึกษาปฐมวัย และพฤติกรรมตาม จรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยแบ่งสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัด การศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง การปฏิบัติงานและปรับปรุงคุณภาพ ตามมาตรฐานหรือนโยบายการศึกษาที่ได้กำหนด 2) ด้านพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development)

หมายถึง ความต้องการในการปรับปรุงงานของตนเอง โดยการศึกษาหาความรู้ทางวิชาชีพ รวมถึงคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน 3) ด้านการสนับสนุน หมายถึง การสื่อสารให้ผู้ปกครองและเพื่อนร่วมวิชาชีพและผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับเด็กปฐมวัย และให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความร่วมมือกับชุมชน และ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อวิชาชีพและความรักและศรัทธาในอาชีพ ปฐมวัย (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008 : p 116-118)

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทำให้ครูจำนวนมากยังไม่สามารถปรับตัวหรือพัฒนาตนเองได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีเอกสารและงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่เสนอปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งจากการสำรวจปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ครูและแนวทางการส่งเสริมครูให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น ของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) พบว่า 6 ปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรค ประกอบด้วย 1) ภาระหนักนอกเหนือจากการสอน 22.93% 2) จำนวนครูไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงกับวุฒิ 18.57% 3) ขาดทักษะด้านไอซีที 16.8% 4) ครูรุ่นใหม่ขาดจิตวิญญาณ ขณะที่ครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัว 16.49% 5) ครูสอนหนัก ส่งผลให้เด็กเรียนมากขึ้น 14.33% 6) ขาดอิสระในการจัดการเรียนการสอน 10.88% (ผู้จัดการออนไลน์, 2558) ในส่วนของครูปฐมวัยนั้น จากผลการวิจัยของ เยวมาลย์ วิเศษ (2548 : หน้า 3) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการของครูปฐมวัย โรงเรียนในสังกัดคณะนักบวชในเขตสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร พบว่า ในการพัฒนาตนเองที่ครูเลือกใช้น้อยที่สุด คือ การศึกษาด้วยตนเอง

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ “การศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย” พบว่า ครูปฐมวัยมีมาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัยมีอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร สรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้ 1) ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของครูปฐมวัย พบว่า ครูขาดความรู้และประสบการณ์ ครูไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจในธรรมชาติของเด็กทำให้บกพร่องในการดูแลและเอาใจใส่เด็ก และขาดมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน 2) ปัญหาขาดการพัฒนาตนเอง พบว่า ครูขาดความกระตือรือร้นในการปรับปรุงตนเอง และไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการใหม่ ส่งผลให้ครูขาดทักษะในการพัฒนาอาชีพและพัฒนาตนเอง 3) ปัญหาด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ พบว่า ครูไม่ยึดมั่นจรรยาบรรณในวิชาชีพครู ขาดคุณธรรมจริยธรรม มีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม ขาดความตั้งใจในการทำงาน และไม่มีความรักและอดทนในวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2554 : หน้า 127-128)

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงอายุที่สมองมีการพัฒนาและมีอัตราการเรียนรู้สูงสุด การเติบโตและพัฒนาการของสมองจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ในวัยต่อมา การจัดการศึกษาปฐมวัยจึงเป็นช่วงสำคัญของการเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา หากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาอย่างถูกต้องเมื่อพ้นวัยนี้ไปแล้ว โอกาสทองของการพัฒนาก็จะไม่หวนกลับมาอีก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : หน้า 20) ด้วยเหตุนี้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้มีคุณภาพจึงได้ประชุมหารือแนวนโยบายการจัด

การศึกษาปฐมวัยรองรับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มีข้อสรุปในเรื่องการจัดการศึกษา ก่อนวัยเรียนตามรัฐธรรมนูญ 4 ประเด็น คือ 1) ด้านโอกาสทางการศึกษาต้องบูรณาการร่วมกัน ระหว่าง สพฐ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโรงเรียนเอกชน โดยมี กศจ. เป็นหน่วยที่จะจัดทำแผน บูรณาการและติดตามประเมินผล และให้ทุกสังกัดที่จัดการศึกษาอยู่แล้วจัดในอัตราส่วนที่จัดอยู่ใน ปัจจุบัน สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการประเมินมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยจัดเป็นกลุ่ม A B และ C ในกลุ่ม A เป็นกลุ่มที่มีมาตรฐานก็จะยกระดับมาเป็นโรงเรียนอนุบาลต่อไป 2) ด้านคุณภาพ จะใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก เน้นการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย ปัญญา อารมณ์ สังคม และการสอดแทรกการอ่านออกเขียนได้ เตรียมความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับ ป. 1 ไม่ใช่การสอบ แต่ให้ประเมินพัฒนาการของเด็กให้เหมาะสมกับช่วงวัย 3) ด้านมาตรฐาน โรงเรียนที่เปิดสอนก่อนวัยเรียนมอบให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพิจารณาการบริหารจัดการของ สถานศึกษาการจัดประสบการณ์ และการเรียนการสอน คุณภาพเด็กตามสภาพความเป็นจริง ที่มีอยู่ และ 4) ด้านงบประมาณ ในการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนจะใช้อัตราเงินอุดหนุนรายหัว (กลุ่มสารนิเทศ, 2560) ทั้งนี้จากนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐบาลมุ่งเน้น การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ดังนั้นครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมดูแล ให้การศึกษา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างเต็มตามศักยภาพ

การวางแผนเพื่อพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ควรเริ่มที่การประเมินบริบท เพื่อให้เข้าใจสภาพ ที่เป็นอยู่ขององค์กร และรู้ความต้องการขององค์กรว่าจำเป็นต้องได้รับการสนองตอบในด้านใด การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการทำงาน การวิจัยประเมินความต้องการ จำเป็น (Needs Assessment research) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการกำหนดความแตกต่าง ระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง และนำข้อมูลมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของ ความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาค้นหาสาเหตุและกำหนดแนวทางแก้ไข ผลที่ได้มาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจะสะท้อนสภาพบริบทที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ข้อมูล ดังกล่าวจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางพัฒนาหน่วยงานให้สอดคล้อง กับสภาพที่เกิดขึ้น และสนองความต้องการของหน่วยงานนั้น ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะใช้ เป็นหลักเทียบในการดำเนินงาน นำมาช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้มีความชัดเจน และมั่นใจว่าวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของหน่วยงานนั้นอย่างแท้จริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2548 : หน้า 15)

จากการศึกษางานวิจัยในยุคปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า มีงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยไม่มากนัก ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งเน้น ศึกษาสมรรถนะของครูที่มีความเฉพาะเจาะจง หรือเน้นไปที่สมรรถนะด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว ได้แก่ งานวิจัยของ ฝ่ายวารี ประภาสะวัต (2555 : หน้า 4) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการ จำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ ชุติวัลย์ รักษาภักดี (2557 : หน้า 4) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาครูอนุบาล ในการจัดกิจกรรมเสรีในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพุทธรักษา ก้อนแก้ว (2555 : หน้า 4) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นของครูในการใช้วินัย

เชิงบวกกับเด็กวัยอนุบาล ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยของ ฌรัฐศาสตร์ ชื่นสุขสมหวัง (2556 : 4) แต่ข้อมูลที่ได้ มีลักษณะเฉพาะและจำกัดอยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบท และสภาพความเป็นอยู่ของจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วนเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย พร้อมทั้งจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยให้สอดคล้องกับสภาพบริบทตามความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริงของจังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุง และพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและบริบทของจังหวัดจันทบุรี
2. เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรีดำเนินการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของครูในจังหวัดจันทบุรีต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูปฐมวัยทั้งหมดในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 235 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย 2 ด้าน คือ

- สมรรถนะหลัก ได้แก่
 - 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
 - 2) การบริการที่ดี
 - 3) การพัฒนาตนเอง
 - 4) การทำงานเป็นทีม
 - 5) จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู
- สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่
 - 1) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
 - 2) การพัฒนาผู้เรียน
 - 3) การบริหารจัดการชั้นเรียน
 - 4) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
 - 5) ภาวะผู้นำครู
 - 6) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ อุปนิสัย คุณลักษณะและเจตคติที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

สมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัย หมายถึง พฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเองและพัฒนางาน การมีคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน

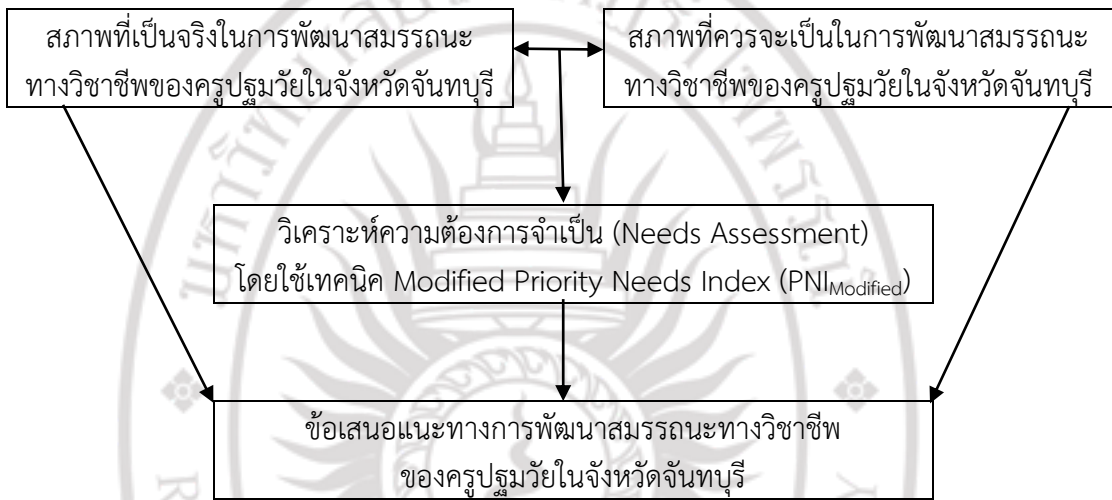
ความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงของครู 2 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการตัดสินใจกำหนดความแตกต่างระหว่างสมรรถนะทางวิชาชีพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงของครูปฐมวัย แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทางวิชาชีพของครูปฐมวัย

ครูปฐมวัย หมายถึง ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลในสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นโดยดำเนินการอย่างเป็นระบบในการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมากำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในจังหวัดจันทบุรี ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยที่แสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย